

tr. zák., ač nákladní automobil váhy 16 q a nosnosti 10 q nepatří k předmětům v § 85 c) tr. zák. uvedeným. Především jest poznamenati, že rozsudek nezjišťuje, že automobil obžalovaného váží 16 q a že jeho nosnost činí 10 q, takže stížnost vychází při provádění hmotněprávního zmatku podle § 281 čís. 10 tr. ř. proti předpisu § 288, odst. 2 čís. 3 tr. ř. ze skutkového předpokladu rozsudkem nezjištěného a není v důsledku toho doličena po zákonu. Ostatně nelze z pouhé skutečnosti, že automobily nelze počítati k předmětům v § 85 c) tr. zák. vypočteným, dovozovati, že nalézací soud podřadil čin obžalovaného mylně pod ustanovení § 337 tr. zák. Napadený rozsudek zmiňuje se sice ve výroku o tom, že se obžalovaný dopustil nedbalosti po rozumu § 335 tr. zák. nejen za okolností zvláště nebezpečných, nýbrž i vzhledem k předmětu v § 85 c) tr. zák. jmenovanému, podřaduje však skutek obžalovaného podle rozhodovacích důvodů pod ustanovení § 337 tr. zák. jen proto, že čin byl spáchán za okolností zvláště nebezpečných. Že tu nešlo o okolnosti zvláště nebezpečné po rozumu § 337 tr. zák., stížnost sama ne-
tvrdí.

Čís. 3536.

§ 134 tr. ř. nařizuje kategoricky a bezvýjimečně, aby k vyšetřování duševního stavu obviněného byli vždy příbráni dva lékaři.

Porušení tohoto předpisu nezakládá sice zmatek čís. 3 § 281 tr. ř., lze je však po případě uplatňovati s hlediska čís. 4 § 281 tr. ř. Možnost, že obhajoba obžalovaného dozná újmy, je na snadě v každém případě, v němž byl vyšetřováním jeho duševního stavu pověřen jediný lékař; onen předpis nečiní rozdíl co do závažnosti skutku mezi jednotlivými případy.

§ 134 tr. ř. nepředpisuje příbrání znalců psychiatrů ke zkoumání duševního stavu obžalovaného.

§ 118 tr. ř. i v doslovu zákona čís. 107/1927 předpokládá pro úchylku z pravidelného příbrání znalců, pro ten který obor u soudu trvale ustanovených, že případ vyžaduje zvláštních odborných znalostí.

(Rozh. ze dne 21. června 1929, Zm I 188/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmatečné stížnosti obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 1. února 1929, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podle § 81 tr. zák. a přestupkem podle § 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc odkázal na soud první stolice k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Při prvním hlavním přelíčení dne 2. října 1928 bylo soudem vyhověno obhájcovu návrhu na provedení důkazu nálezem a posudkem soudních

lékařů, pokud možno psychiatrů, o duševním stavu obžalované a byl také vyšetřující soudce přípisem ze dne 6. října 1928 požádán výslovně, by k prozkoumání duševního stavu obžalované přibral dva soudní lékaře, pokud možno psychiatry. Písemný nález a posudek byl však přes to podán jen jedním soudním lékařem, při čemž ze spisů ani nevychází, že tento znalec je odborníkem psychiatrem. Státní zastupitelství prohlásilo sice, když mu byl nález a posudek sdělen k návrhu, že se spokojí s posudkem jednoho znalce, a navrhlo současně, by nález a posudek byl u příštího přelíčení jen přečten; naproti tomu není ve spisech dokladu o tom, že také obžalovaná nebo její obhájce projevíli podle § 252 č. 4 tr. ř. souhlas s pouhým čtením posudku, ač ovšem v jednacím protokole není ani záznamu, že se při pozdějším hlavním přelíčení proti jeho čtení ohradili. Po přečtení znaleckého protokolu navrhl však obhájce, by jednak duševní stav obžalované byl vyšetřován znovu lékaři z oboru psychiatrie (lékaři »ex professo«), jednak by byly vyžádány spisy T II 1413/28 okresního soudu pro přestupky v Praze k důkazu o tom, že plechovka, zabavená při domovní prohlídce, byla vlastnictvím obžalované. Soud zamítl oba průvodní návrhy, onen proto, že věc byla podle jeho názoru »vzhledem k případu a době« soudním lékařem vysvětlena dostatečně. Zmateční stížnost je v právu, pokud shledávajíc důvod zmatku podle č. 4 v zamítnutí obou průvodních návrhů, vytýká, že přibráním jediného soudního lékaře k vyšetřování duševního stavu obžalované byl porušen předpis § 134 tr. ř., podle něhož jest takovéto vyšetřování předsevzítí vždy dvěma lékaři. Jeť tento předpis úchylnou ze všeobecného ustanovení § 118 tr. ř., podle něhož jest zpravidla přibrati dva znalce, v některých tamtéž uvedených případech stačí však přibrati i jen jednoho znalce. Náleží sem arci mimo jiné také případy, kdy jde o zjištění skutečnosti méně důležité; odůvodnění usnesení, jímž byl obhájcův návrh zamítnut, dovoluje i při své stručnosti souditi, že slovy »vzhledem k případu« mělo nepřímou býti řečeno, že v souzeném případě považuje soud vyšetřování duševního stavu obžalované za úkol méně obtížný a zodpovědný, že tudíž stačilo přibrati jen jednoho soudního lékaře, by jím »věc« byla dostatečně vysvětlena. Toto stanovisko přiči se však předpisu § 134 tr. ř., nařizujícímu kategoricky a bezvýjimečně, by k vyšetřování duševního stavu obviněného byli vždy přibráni dva lékaři. Porušení tohoto předpisu, jenž nenáleží mezi ony předpisy trestního řádu, jichž porušení nebo zanedbání zakládá důvod zmatku podle č. 3 § 281 tr. ř., nestačilo by arci samo o sobě k opodstatnění důvodu zmatečnosti podle č. 4 téhož §, uplatňovaného zmateční stížností, jehož dalším předpokladem jest, že mezitimním usnesením soudu byl porušen nebo byl nesprávně použit zákonný předpis nebo zásada řízení, jichž šetřiti káže podstata řízení, kterým se zabezpečuje trestní stíhání i obhajování. Možnost, že zejména obhajoba obžalovaného dozná újmy, je však na snadě v každém případě, v němž byl vyšetřováním jeho duševního stavu proti výslovnému předpisu § 134 tr. ř. pověřen lékař jediný. Měloť býti tímto předpisem zřejmě naznačeno, že při vyšetřování duševního stavu nejde nikdy o zjišťování skutečností méně důležitých

ve smyslu všeobecného ustanovení § 118 tr. ř., nýbrž že úkol, připadající tu znalcům lékařům je povždy, tu ve větší, onde v menší míře, nesnadný a složitý, tudíž i zvlášť zodpovědný (sb. n. s. čís. 529). Předpisem § 134 tr. ř. mělo býti docíleno zvýšené záruky, že dva lékaři splní úkol na ně vznesený spolehlivěji, než by byl s to učiniti znalec jediný, že se oba lékaři budou ve své činnosti nesoucí se ke zjištění duševního stavu, zejména ve zjišťování závažných v tom směru skutečností (druhý odstavec § 134 tr. ř.) vzájemně podporovati a doplňovati, po případě i kontrolovati. Nečiní-li předpis co do závažnosti skutku rozdílu mezi jednotlivými případy a ukládá-li zároveň ve svém druhém odstavci lékařům zásadně a bezvýjimečně řadu úkolů, jež splniti jest jim vždy a bez ohledu na větší nebo menší stupeň možnosti, že u vyšetřovaného jde o některý z duševních stavů, vylučujících ve smyslu § 2 a) — c) tr. zák. přičítatelnost, bylo i v souzeném případě věnovati plnou, ničím neztenčenou pozornost vyšetřování duševního stavu obžalované, u níž jako duševní porucha přicházela v úvahu hysterie. Z toho, že soud při prvním hlavním přelíčení nejen vyhověl obhájcovu návrhu v plném jeho rozsahu, nýbrž požádal pak i vyšetřujícího soudce výslovně, by ke zkoumání duševního stavu obžalované přibral dva soudní lékaře, vychází na jevo, že také soud byl si původně dobře vědom povinnosti, vyplývající proň z předpisu § 134 tr. ř., takže se zachoval nejen nesprávně, nýbrž zároveň i nedůsledně, spokojiv se v zápětí s nálezem a posudkem znalce jediného. Na věci nemění nic, že obžalovaná a její obhájce nenařítali při druhém hlavním přelíčení původně nic proti čtení znaleckého protokolu, obsahujícího nález a posudek jen jediného lékaře; nemohlať ani tímto jejich ostatně jen negativním chováním se býti odčiněna skutečnost, že postupem soudu byl zjevně porušen předpis § 134 tr. ř. právě v onom ustanovení, jímž mělo býti zaručeno pokud možno spolehlivé vyšetření duševního stavu obžalované a jehož porušení nevylučuje podle toho, co shora řečeno, již samo o sobě možnost, že jím obžalovaná byla zkrácena ve svých právech na obhajobu.

Otázka, zda podklad, daný znalcovým nálezem, stačí pro podání spolehlivého posudku o duševním stavu obžalované, vymyká se arci jako otázka ryze odborná namnoze možnosti přezkoumání tohoto posudku soudem zrušovacím. Nicméně vzbuzuje pochybnosti o postačitelnosti onoho podkladu již to, že podle údaje znaleckého protokolu byla obžalovaná soudním lékařem osobně vyšetřována jen jednou. Dále bylo by poukázati k tomu, že v posudku se sice praví, že dědičně obžalovaná zatížena není, pokud se dalo zjistiti, že však ve skutečnosti nebylo v tom ohledu zjišťováno vůbec nic, zůstalo naopak jen při negativních údajích obžalované k soudnímu lékaři, podle nichž otec je sice ve stáří 76 let zdrav, matka však zemřela na čtyry nemoci, obžalovaná pak neví, co jí vlastně bylo, stejně jako neví, jsou-li zdravý její čtyry sestry. Další okolnost, způsobilá, by jí byla otřesena víra v naprostou spolehlivost a zejména v úplnost znalceva nálezu i posudku, jest, jak zmateční stížnost právem vytýká, spatřovati také v tom, že znalec nebyl osobně přítomen u druhého hlavního přelíčení, takže mu nebyla známa doplněná výpověď

svědka četnického strážmistra Josefa V-y. Již podle toho, co uvedeno, je na snadě možnost, že již porušením předpisu § 134 tr. ř., spočívajícím v tom, že soudem první stolice byl zamítnut obhájcův návrh na nové vyšetřování duševního stavu obžalované dvěma lékaři, doznala obhajoba obžalované újmy, takže zejména v tomto směru uplatňuje zmateční stížnost důvod zmatečnosti podle čis. 4 § 281 tr. ř. právem. Nelze jí arci přisvědčiti, pokud též důvod shledává i v tom, že nebylo vyhověno obhájcovu návrhu, by ke zkoumání duševního stavu obžalované byli přibráni znalci z oboru psychiatrie, jichž přibrání však § 134 tr. ř. nepředpisuje; i § 118 tr. ř. předpokládá i ve svém novém doslovu podle zákona ze dne 1. července 1927, čis. 107 sb. z. a n. pro úchytku z pravidelného přibrání znalců, pro ten který obor u soudu trvale ustanovených, že případ vyžaduje zvláštních odborných znalostí, jímž však není souzený případ (sb. n. s. čis. 2896, 3201, 3319 a j.), takže lze jen soudu první stolice, jemuž bude o věci znovu jednati a rozhodovati, ponechati na uvážení, zda by se nedoporučovalo přibrati ke zkoumání duševního stavu obžalované pokud možno psychiatry, jak se soud usnesl při prvním hlavním přelíčení v této věci. I okolnost, o níž byl navržen důkaz spisy T II 1413/28 okresního soudu pro přestupky v Praze, mohla by míti význam, třeba jen podpůrný potud, že by se, bude-li dokázáno, že zabavená plechovka byla skutečně vlastnictvím obžalované, naskytla otázka, nezvýšilo-li se její tehdejší rozčilení zabavením plechovky tou měrou, že dosáhlo rázu a stupně pomatení smyslů podle § 2 c) tr. zák.

Čís. 3537.

I když jest podle čl. 49 obch. zák. obchodní cestující oprávněn vybírat zálohy za zboží od zákazníků, dopouští se podvodu (nikoliv zpronevěry), činil-li tak, ač mu to bylo zaměstnavatelem zakázáno.

Poškozovací úmysl jest tu vyloučen, ponechal-li si zálohy proto, že měl nebo důvodně předpokládal, že má proti zaměstnavateli nárok na provisi ve výši vylákaných záloh.

(Rozh. ze dne 22. června 1929, Zm I 136/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 7. ledna 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle § 197, 200 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil do první stolice a to okresnímu soudu v Jičíně, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaného nelze přisvědčiti, pokud namítá, dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čis. 9 a) § 281 tr. ř., že skutek obžalo-